

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/107/2017
Identifikačné číslo spisu: 6017200032
Dátum vydania rozhodnutia: 27.02.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančeník
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6017200032.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeníka a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci žalobcu: R. Q., nar. XX.XX.XXXX, U. N. XXX/XX, C., proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností Banská Bystrica, Trieda SNP 75, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US5/SSVOdPPKPC/SOC/2016/10742 Ant zo dňa 06.12.2016, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23Sa/2/2017-55 zo dňa 25.07.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Žiadosťou zo dňa 03.06.2016 požiadal žalobca Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Veľký Krtíš, odbor sociálnych vecí a rodiny (ďalej aj len „úrad“) o poskytnutie peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla bez automatickej prevodovky. Na základe tejto žiadosti vydal úrad komplexný posudok č. VK1/OPPnKaPC/SOC/2016/16268-12/LEK zo dňa 21.07.2016, v zmysle ktorého sa žalobca považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 60 % podľa časti IX, bod 4, písm. d/ prílohy č. 3 k zákonu č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 447/2008 Z. z.“), ale žiadanú formu kompenzácie mu nenavrhol. Podkladom pre vydanie komplexného posudku bol lekársky posudok vypracovaný posudkovým lekárom úradu dňa 18.07.2016 a posudkový záver vypracovaný za osobnej účasti žalobcu na úrade dňa 20.07.2016.

2. Úrad rozhodnutím č. VK1/OPPNKAPC/SOC/2016/16263-0004 zo dňa 01.08.2016 (ďalej aj len „prvostupňové rozhodnutie“) podľa § 34 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. nevyhovел žiadosti žalobcu zo

dňa 03.06.2016 a nepriznal mu peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla bez automatickej prevodovky. V odôvodnení uviedol, že po komplexnom posúdení jeho zdravotného stavu na základe predložených odborných nálezov mal posudkový lekár úradu za to, že u neho nebola odbornými nálezmi objektivizovaná ťažká porucha mobility, ťažké duševné alebo zmyslové postihnutie a netrpí poruchou sfinkerov ani ťažkou respiračnou insuficienciou, v dôsledku čoho by nebol schopný premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a prostriedku železničnej dopravy a späť, nastupovať, vystupovať, udržať sa v nich a zvládnuť situáciu v nich. Na základe uvedeného dospel úrad k záveru, že žalobca nie je podľa § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, a preto mu nebol navrhnutý uvedený peňažný príspevok. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie.

3. V rámci odvolacieho konania vydal žalovaný komplexný posudok č. UPS/US5/SSVODPPKPC1/SOC/2016/11134/GU zo dňa 15.11.2016, podľa ktorého má žalobca mieru funkčnej poruchy 60 % pre ochorenie zaradené do časti IX, ods. 4, písm. d/ prílohy č. 3 k zákonu č. 447/2008 Z. z.. Podkladom pre vypracovanie komplexného posudku bol lekárske posudok zo dňa 09.11.2016 a posudkový záver zo dňa 14.11.2016.

4. Žalovaný rozhodnutím č. UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2016/10742 Ant zo dňa 06.12.2016 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie žalovaného“) zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie konštatujúc, že žalobca nie je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Rozhodujúcim ochorením pre určenie miery funkčnej poruchy je ťažká bronchiálna astma v štádiu chronickej respiračnej insuficencie. Žalobca má tiež ischemickú chorobu srdca funkčne hodnotenú ako NYHA II., nemá dokumentovanú srdcovú alebo pľúcnu nedostatočnosť, ťažká obštrukčná alebo reštrikčná ventilačná porucha nebola preukázaná ani spirometriou. Trpí spánkovým apnoe, pre ktorý mu bol pridelený ventilačný prístroj, ktorý používa v noci. Je po operácii totálnej endoprotézy pravého bedrového kĺbu, vykonanej v roku 2007, s reoperáciou v roku 2009. Má o 4,5 cm kratšiu pravú dolnú končatinu a pri chôdzi používa oporu - paličku, čo čiastočne ovplyvňuje jeho mobilitu.

II.

5. Žalobca podal proti napadnutému rozhodnutiu žalovaného správnu žalobu, o ktorej rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 23Sa/2/2017-53 zo dňa 25.07.2017 tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobcovi nepriznal náhradu trov konania.

6. V odôvodnení rozsudku krajský súd citoval § 2 ods. 1, 2, § 191 ods. 1 písm. c/, d/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“), § 1 ods. 1, 2, § 2 ods. 1 až 3, § 5, § 6 ods. 1 a 2, § 11 ods. 1, 3, 4, 10 až 12, § 12 ods. 1 až 3, § 13 ods. 1 až 3 a 8, § 14 ods. 6, § 15 ods. 1, § 34 ods. 1, 6 písm. a/, § 53 ods. 1 a 2, § 55 ods. 6 a 13 zákona č. 447/2008 Z. z., § 46 a § 47 ods. 1 a 3 správneho poriadku.

7. Záver žalovaného, že žalobca nie je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom v zmysle § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z., považoval krajský súd za rozporný s § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z.. Zo skutočnosti, že žalobca nie je schopný premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy, nastúpiť do a vystúpiť z takéhoto vozidla a udržať sa v ňom počas jazdy sám, t. j. takým istým spôsobom, na rovnakom základe a za rovnakých podmienok ako zdravý občan, resp. fyzická osoba bez zdravotného postihnutia, rovnakého veku a pohlavia a pri rešpektovaní jej ľudskej dôstojnosti vyplýva, že sú splnené podmienky stanovené v § 14 ods. 6 písm. a/ a b/ zákona č. 447/2008 Z. z. na to, aby bol považovaný za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Keďže napadnuté rozhodnutie žalovaného vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, krajský súd ho zrušil s poukazom na § 191 ods. 1 písm. c/ SSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. Pre posúdenie zákonnosti postupu a rozhodnutia orgánu verejnej správy je nevyhnutné, aby súd vychádzal z administratívneho spisu žalovaného, resp. orgánu verejnej správy. Krajský súd zistil, že k súdnemu prieskumu bol predložený neúplný administratívny spis a listinný dôkaz - Posudkový záver žalovaného zo dňa 14.11.2016, na ktorý sa napadnuté rozhodnutie žalovaného odvoláva, sa v administratívnom spise nenachádza. Zistenia vyplývajúce z vykonanej sociálnej posudkovej činnosti sú uvedené v odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaného bez toho, aby ich žalovaný riadne vyhodnotil. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na § 46 a § 47 správneho poriadku, na nálezy Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 243/07, I. ÚS 114/08, III. ÚS 36/2010 týkajúce sa povinnosti náležite odôvodniť rozhodnutie ako aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok Kraska c. Švajčiarsko zo dňa 29.04.1993, Garcia Ruiz c. Španielsko zo dňa 21.01.1999). Vzhľadom na uvedené mal krajský súd za to, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia žalovaného ako aj prvostupňové rozhodnutie sa javí ako formalistické, a teda ako zjavne nezdôvodnené a tým aj nesúladne s právami podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

9. V napadnutom rozhodnutí žalovaného absentuje správna úvaha, na základe ktorej žalovaný prijal záver o nesplnení zákonných podmienok na priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu zdravotného postihnutia žalobcu, keď v odôvodnení rozhodnutia citujúc relevantnú právnu úpravu len konštatoval, že záväzným podkladom pre rozhodnutie bol komplexný posudok a jeho podkladmi boli lekárske posudky zo dňa 09.11.2016 a Posudkový záver zo dňa 14.11.2016, ktorý konštatoval, že „nie je dokumentované také zdravotné postihnutie, pre ktoré by p. Q. nebol schopný v sprievode inej osoby zvládnuť cestu k zastávke verejných hromadných prostriedkov, nastúpiť do nich, vystúpiť z nich alebo zvládnuť inú situáciu v nich. Nie sú popisované poruchy sfinkerov, p. Q. nemá dokumentovanú praktickú alebo úplnú slepotu oboch očí, nie je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom podľa § 14 ods. 6 písm. a/, b/, c/ zákona č. 447/2008 Z. z.“. Také odôvodnenie napadnutého rozhodnutia žalovaného, v ktorom žalovaný len odkáže na závery prijaté posudkovým lekárom, resp. úradom a na ich základe vysloví záver, že bolo dôvodné potvrdiť prvostupňové rozhodnutie, nezodpovedá požiadavke riadneho odôvodnenia rozhodnutia orgánu verejnej správy. V prejednávanej veci bol podkladom pre napadnuté rozhodnutie žalovaného komplexný posudok, v ktorom bol vyslovený záver, že žalobcovi vyplývajú z ťažkého zdravotného postihnutia v oblasti mobility a orientácie nasledovné sociálne dôsledky: znížená pohybová schopnosť v dôsledku narušenia telesných funkcií, pohybuje sa za pomoci vychádzkovej paličky, je schopný v sprievode inej osoby premiestniť sa k vozidlám verejnej hromadnej dopravy osôb a k prostriedkom železničnej dopravy a späť, nastúpiť do nich, vystúpiť z nich a zvládnuť inú situáciu vo vozidlách verejnej hromadnej dopravy osôb alebo v prostriedkoch železničnej dopravy, a teda že žalobca je odkázaný na sprievodcu a nie je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, v dôsledku čoho nebol peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla v komplexnom posudku žalovaného žalobcovi navrhnutý.

10. Navyše, v odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaného je zmätočne a v rozpore so skutočnosťou uvedené, že posudkový lekár žalovaného v súlade s § 11 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z. z. vykonal posúdenie zdravotného stavu bez prítomnosti posudzovanej fyzickej osoby (žalobcu), hoci z administratívneho spisu vyplýva, že žalobca bol pri posudzovaní dňa 18.10.2016 osobne prítomný. Záverom krajský súd uviedol, že žalovaný v ďalšom konaní opätovne posúdi žiadosť žalobcu a splnenie podmienok na priznanie požadovaného príspevku na kompenzáciu, pričom prihliadne aj na dôkazy predložené žalobcom v preskúmovacom konaní, ktorými preukazoval zhoršenie svojho zdravotného stavu, opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní tak, aby spĺňalo kritériá stanovené v § 46 a § 47 správneho poriadku.

III.

11. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť, v ktorej navrhol, aby kasačný súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že žalobu zamietne. Nestotožnil sa s dôvodmi, pre ktoré krajský súd zrušil ním vydané napadnuté rozhodnutie a mal za to, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. V prvom rade poukázal na priebeh správneho konania a správnu úvahu pri posudzovaní odkázanosti žalobcu na individuálnu prepravu osobným motorovým

vozidlom.

12. Nesúhlasil tiež s argumentáciou krajského súdu uvedenou v bode 29 napadnutého rozsudku. V tejto súvislosti citoval § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. konštatujúc, že jeho znenie nemožno vykladať tak, že fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti absolvovať úkony uvedené v tomto ustanovení. Slová „na rovnakom základe“ nemožno stotožňovať s pojmom „rovnako“. Zákonomdarca nemal na mysli takto definované vysvetlenie uvedeného ustanovenia, ale počas celej účinnosti tohto zákona je v praxi rešpektované, že fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom len vtedy, ak nie je vôbec schopná premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy a ostatných činností uvedených v § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z.. Pokiaľ je tak schopná urobiť či už za pomoci oporných pomôcok, alebo za pomoci inej fyzickej osoby (sprievodcu), nespĺňa podmienku odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Takúto aplikáciu právneho predpisu v praxi akceptoval aj Najvyšší súd SR v rozsudkoch sp. zn. 1Sžso/68/2014 a sp. zn. 9Sžso/63/2011 zdôrazniac, že ide o fakultatívnu dávku.

13. Pokiaľ krajský súd vychádzal pri výklade § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. z definície sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia uvedenej v § 2 ods. 2 uvedeného zákona, sťažovateľ zdôraznil, že z fakultatívneho charakteru peňažných príspevkov na kompenzáciu vyplýva, že nie každý sociálny dôsledok je nevyhnutné kompenzovať peňažným príspevkom. Zákon č. 447/2008 Z. z. zveril kompetencie posudzovať zdravotný stav, určovať mieru funkčnej poruchy ako aj posudzovať odkázanosť na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom posudkovým lekárom príslušných orgánov. Ich úlohou je objektívne zhodnotiť celkový fyzický a psychický potenciál posudzovaného. V prípade žalobcu tak urobil posudkový lekár žalovaného na základe ním predložených lekárskeho nálezu konštatujúc, že ochorenia žalobcu len čiastočne ovplyvňujú jeho mobilitu. Tieto lekárske nálezy nepreukazovali tvrdenia žalobcu o jeho odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, pretože je schopný premiestniť sa k zastávke verejných hromadných prostriedkov, nastúpiť do nich, vystúpiť z nich a stráviť v nich cestu. Tieto konštatovania boli prevzaté do komplexného posudku a následne aj do napadnutého rozhodnutia žalovaného. Z uvedeného dôvodu nemožno súhlasiť ani s konštatovaním, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je nedostatočne odôvodnené.

14. Ustanovenie § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. neobsahuje exaktnú podmienku, že fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ak nie je schopná sama vykonať úkony uvedené v písm. a/ až c/. Podľa komplexného posudku žalovaného nie je spochybnená schopnosť žalobcu prepravovať sa prostriedkami verejnej hromadnej dopravy a nie je uvedené, že by niektoré úkony nemohol vykonávať rovnako ako iné fyzické osoby v jeho veku. Prípadnú pomoc sprievodcu pri preprave prostriedkami verejnej hromadnej dopravy nemožno považovať za iný ako rovnaký základ s inými fyzickými osobami a prirodzená dôstojnosť takýchto osôb nie je poskytnutím pomoci sprievodcu žiadnym spôsobom narušená.

15. Sťažovateľ sa tiež nestotožnil s tvrdeniami uvedenými krajským súdom v bode 30 napadnutého rozsudku. Zdôraznil, že v jeho komplexnom posudku, ktorý bol súčasťou predloženej spisovej dokumentácie, sú obsiahnuté všetky skutočnosti uvádzané v posudkovom závere zo dňa 14.11.2017.

16. Krajský súd v bode 31 odôvodnenia napadnutého rozsudku vytýkal sťažovateľovi zmatečnosť spočívajúcu v uvedení skutočnosti, že pri výkone lekárskej posudkovej činnosti posudkový lekár sťažovateľa uviedol, že vykonal posúdenie bez prítomnosti žalobcu napriek tomu, že dňa 18.10.2016 došlo k osobnému vyšetreniu. V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol, že ide o zjavnú chybu v písaní, ktorú môže správny orgán kedykoľvek aj bez návrhu opraviť neformálnym spôsobom a ktorá neovplyvnila výsledok rozhodovacieho procesu a nemala za následok nesprávne posúdenie odkázanosti žalobcu (pozn. súdu: sťažovateľ nesprávne uviedol „žalovaného“) na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. V tomto prípade je podstatné, že žalobca požiadal o osobné stretnutie s posudkovým lekárom sťažovateľa a tejto žiadosti bolo vyhovené.

IV.

17. Žalobca vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti navrhol, aby kasačný súd (pozn. súdu: žalobca nesprávne uviedol „krajský súd“) zamietol kasačnú sťažnosť a vyhovel jeho podaniu. Zároveň vyjadril nesúhlas s obsahom kasačnej sťažnosti.

V.

18. Dňa 05.01.2018 bola kasačnému súdu doručená Prepúšťacia správa zo Všeobecnej nemocnice s poliklinikou, n. o. Veľký Krtíš, v ktorej bol žalobca hospitalizovaný od 07.12.2017 do 14.12.2017.

VI.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovaného (sťažovateľa) nie je dôvodná.

20. Predmetom konania bolo posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného o nepriznaní peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla.

21. Nebolo sporné, že žalobca je občanom s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 60 %. Spornou sa v konaní stala otázka, či zistené zdravotné postihnutie žalobcu má taký sociálny dôsledok, že v oblasti mobility a orientácie je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.

22. Podľa § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z., fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ak nie je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti:

- a) premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a k prostriedku železničnej dopravy a späť,
- b) nastupovať do vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a do prostriedku železničnej dopravy, udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať z vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a z prostriedku železničnej dopravy alebo
- c) zvládnuť z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a v prostriedku železničnej dopravy najmä z dôvodu poruchy správania pri duševných ochoreniach, vertebrobasilárnej insuficiencie s ťažkými závratmi, straty dvoch končatín, kardiopulmonálnej nedostatočnosti ťažkého stupňa alebo ťažkej poruchy sfinkterov.

23. Podľa § 34 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z., fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, možno poskytnúť peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla.

24. Z vyššie uvedených ustanovení zákona vyplýva, že peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla nemožno poskytnúť každej ťažko zdravotne postihnutej fyzickej osobe, ale iba takej, ktorá okrem podmienky ťažkého zdravotného postihnutia spĺňa niektorú z ďalších zákonom stanovených podmienok. To v danom prípade znamená, že sa nedokáže premiestniť k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a k prostriedku železničnej dopravy a späť, nastupovať do vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a do prostriedku železničnej dopravy, udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať z vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a z prostriedku železničnej dopravy alebo zvládnuť z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a v prostriedku železničnej dopravy najmä z dôvodu poruchy správania pri duševných ochoreniach, vertebrobasilárnej insuficiencie s ťažkými závratmi, straty dvoch končatín, kardiopulmonálnej nedostatočnosti ťažkého stupňa alebo ťažkej poruchy sfinkterov.

25. Podkladom rozhodnutia o peňažnom príspevku je komplexný posudok (§ 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z.) vypracovaný na účely kompenzácie podľa § 11 ods. 11 citovaného zákona, ktorý musí podľa § 13 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z. z. obsahovať záver, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Lekársky posudok vypracúva posudkový lekár, ktorý pri vykonávaní lekárskej posudkovej činnosti spolupracuje s lekárom so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore a sociálnym pracovníkom príslušného orgánu.

26. V prejednávanej veci bol podkladom pre vydanie prvostupňového rozhodnutia komplexný posudok úradu č. VK1/OPPnKaPC/SOC/2016/16268-12/LEK zo dňa 21.07.2016, z ktorého vyplýva, že miera funkčnej poruchy žalobcu je 60 % a považuje sa za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, avšak peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla mu nebol navrhnutý z dôvodu, že síce „... má sťaženú pohybovú schopnosť v dôsledku narušenia telesných funkcií, pohybuje sa s pomocou vychádzkovej paličky a ortézy kolena, orientačnú schopnosť nemá zníženú, v doprovode inej osoby je schopný premiestniť sa k vozidlám verejnej hromadnej dopravy osôb, nastupovať do a vystupovať z nich, udržať sa v nich a zvládnuť iné situácie vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb.“

27. Sťažovateľ pred vydaním napadnutého rozhodnutia doplnil dokazovanie o komplexný posudok č. UPS/US5/SSVOdPPKPC1/SOC/2016/11134/GU zo dňa 15.11.2016, v ktorom bola žalobcovi určená miera funkčnej poruchy 60 %. Posudkový lekár sťažovateľa vychádzal z predložených odborných nálezov a dospel k záveru, že žalobca „... nemá preukázané také pohybové, zmyslové, či psychické poruchy, pre ktoré by nebol schopný so sprievodcom premiestniť sa k zastávke verejných hromadných prostriedkov, nastúpiť, vystúpiť z nich alebo zvládnuť z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy a v prostriedku železničnej dopravy.“

28. V rámci odvolacieho konania bol preskúmaný aj posudkový záver, ktorého podklad tvorilo šetrenie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia žalobcu, z ktorého vyplýva, že žalobca sa prepravuje osobným motorovým vozidlom, pohybuje sa pomocou duralovej paličky a na dlhšie vzdialenosti za pomoci jednej francúzskej barly. Má totálnu endoprotézu pravého bedrového kĺbu s reoperáciou, prejde 10 až 15 metrov a musí zastať a vydýchať sa. Každý deň chodí do zmrzlinárne, ktorú vlastní a vykonáva v nej administratívnu prácu.

29. Kasačný súd sa stotožnil s právnym názorom krajského súdu vysloveným v napadnutom rozsudku, že napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo potrebné zrušiť.

30. Cieľom úpravy právnych vzťahov uvedených v § 1 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom (§ 1 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z.).

31. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z., sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama.

32. V prvom rade považoval kasačný súd za dôležité upriamiť pozornosť na fakt, že zo zákona č. 447/2008 Z. z. je zrejmé, že odkázanosť na individuálnu prepravu nemožno stotožňovať so schopnosťou osoby hýbať sa, t. j. aj človek, ktorý sa pohybovať dokáže, môže byť odkázaný na individuálnu prepravu. S výnimkou slepoty neexistuje zoznam diagnóz, pri ktorých je automaticky daná odkázanosť na individuálnu prepravu. Sťažovateľ by preto mal v každom jednotlivom prípade starostlivo posúdiť, či je ťažko zdravotne postihnutý človek schopný alebo neschopný sa k vozidlu hromadnej dopravy dostaviť, nastúpiť a vystúpiť z neho a jazdu v ňom zvládnuť tak, aby jeho ľudská dôstojnosť zostala zachovaná a jeho zdravotný stav sa nezhoršil. Pokiaľ žalobca nie je schopný uvedené úkony (nástup a výstup z prostriedkov verejnej hromadnej dopravy) zvládnuť bez pomoci inej fyzickej osoby, nemožno

považovať vykonanie uvedených úkonov na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami, ktoré pomoc inej osoby nepotrebujú.

33. K zámerom zákonodarcu (teleologický výklad právnej normy), ktorý má byť pri aplikácii jednotlivých ustanovení zákona brány konajúcim orgánom verejnej správy na zreteľ, sa vyjadril Najvyšší súd SR napr. v rozsudku sp. zn. 1Sžso/1/2012 zo dňa 28.02.2012. Najvyšší súd konštatoval, že: „Správny orgán konajúci a rozhodujúci vo veciach kompenzácie podľa zákona č. 447/2008 Z. z. musí mať na zreteľ, že konanie vo veciach kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu je osobitne upravené v piatej časti zákona č. 447/2008 Z. z. a súčasne, že subsidiárnym právnym predpisom všeobecne upravujúcim oblasť konania vo veciach kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu je v zmysle § 53 zákona č. 447/2008 Z. z. iba správny poriadok. Základným cieľom konania o kompenzácii je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti vrátane nepriameho zabezpečenia nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti, minimalizácia sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, ktoré nie je postihnutá osoba schopná prekonať vlastným úsilím a prostriedkami, ako aj zmiernenie jej nepriaznivej sociálnej situácie.“

34. Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 1Sžso/1/2012 zo dňa 28.02.2012 konštatoval, že „... Rozhodnutie správneho orgánu konajúceho vo veciach kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu musí okrem iného obsahovať aj odôvodnenie, v ktorom správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom pre rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval. Riadne, logické a pre účastníka zrozumiteľné odôvodnenie sa pre neho stáva alebo argumentom presvedčujúcim ho o zákonnosti vydaného správneho rozhodnutia alebo zdrojom argumentov na spochybnenie tohto rozhodnutia.“

35. Kasačný súd sa stotožnil s názorom krajského súdu o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného pre nedostatok dôvodov. Je povinnosťou orgánu verejnej správy odôvodniť svoje rozhodnutie tak, aby jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom bolo zrejmé, z akých podkladov pri svojom rozhodovaní vychádzal, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie a z akých dôvodov, jasne a výstižne vysvetlil, akými úvahami sa riadil pri hodnotení skutkových a právnych okolností namietaných v konaní a aby odpovedal na najdôležitejšie otázky vo vzťahu k hmotnoprávnemu nároku, ktorý bol predmetom správneho konania.

36. Zo skutkového stavu zisteného správnymi orgánmi vyplývajú z ťažkého zdravotného postihnutia pre žalobcu sociálne dôsledky v oblasti mobility, pričom sťažovateľ v napadnutom rozhodnutí ako aj úrad v prvostupňovom rozhodnutí dospeli k záveru, že žalobca je s pomocou francúzskej barly schopný premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy a späť, nastúpiť do a vystúpiť z vozidla a zvládnuť inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy so sprievodcom. Na základe uvedeného dospeli k záveru, že žalobca nie je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom podľa § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. a z toho dôvodu mu nie je možné poskytnúť peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla.

37. Záver, že žalobca nie je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, podľa názoru kasačného súdu nezodpovedá obsahu spisového materiálu. Z posudkov vyplýva, že žalobca má sťažnú pohybovú schopnosť v dôsledku narušenia telesných funkcií, pohybuje sa s pomocou vychádzkovej paličky a premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy a späť a zvládnuť inú situáciu v nej nie je schopný sám, ale iba so sprievodcom. Neodporúčanie kompenzácie v oblasti mobility požadovaným príspevkom, ktoré je v komplexnom posudku úradu zo dňa 21.07.2016 ako aj v komplexnom posudku sťažovateľa zo dňa 15.11.2016 odôvodňované tým, že žalobca je schopný premiestniť sa k zastávke verejných hromadných prostriedkov so sprievodcom, je rozporné. S prihliadnutím na vek a zdravotné postihnutie sa posudzovanie žalobcu javí ako neúplné a nepresvedčivé. Podľa názoru kasačného súdu je takýto záver v rozpore s § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z., podľa ktorého fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ak nie je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri

rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti zvládnuť úkony uvedené v tomto ustanovení.

38. V súvislosti s námietkou sťažovateľa ohľadom výkladu pojmu „na rovnakom základe“ poukazuje kasačný súd na právny názor Najvyššieho súdu SR vyslovený v rozsudku sp. zn. 9Sžso/89/2014 zo dňa 25.05.2016, že „Výklad žalovanej, že na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami sa rozumie aj schopnosť vyvinutia vlastnej aktivity za pomoci inej osoby, podľa názoru odvolacieho súdu nezodpovedá ani slovnému, ani faktickému významu tohto ustanovenia. Pokiaľ žalobkyňa nie je schopná uvedené úkony (nástup a výstup z prostriedkov verejnej hromadnej dopravy) zvládnuť bez pomoci inej fyzickej osoby, nemožno považovať vykonanie uvedených úkonov na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami, ktoré pomoc inej osoby nepotrebujú.“

39. Napriek tomu, že zhodnotenie zdravotného stavu posudzovanej osoby je v kompetencii posudkového lekára, rozhodnutie v konaní vydáva správny orgán, ktorý aplikuje právnu normu na zistený skutkový stav so zreteľom na tvrdenia žiadateľa. Nepostačuje strohé zdôvodnenie, že v komplexnom posudku nebolo navrhnuté kompenzovať sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia príspevkom na kúpu osobného motorového vozidla. V lekárskom posudku, resp. v komplexnom posudku je potrebné vyhodnotiť zdravotný stav žiadateľa vrátane ním tvrdených schopností; svoj záver musí odôvodniť presvedčivo z hľadiska kritérií vyžadovaných zákonom pre konkrétny peňažný príspevok na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia.

40. Napadnuté rozhodnutie žalovaného musí byť podmienené správnu úvahou, ktorá vyplýva zo zásady voľného hodnotenia dôkazov. Do takéhoto hodnotenia dôkazov súd zasahuje v prípade, keď rozhodnutie odporuje obsahu spisov alebo zásadám logického myslenia. K takémuto pochybeniu sťažovateľa podľa názoru kasačného súdu došlo aj v prejednávanom prípade, keď posudkovými lekármi vypracované lekárske posudky si odporujú v otázke schopnosti žalobcu využívať na prepravu prostriedky verejnej hromadnej dopravy na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti, čo sa nesporne premietlo aj do formulácie sťažovateľa o absencii odkázanosti žalobcu na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Kasačný súd v zmysle uvedeného ustálil, že komplexné posudky zo dňa 21.07.2016 a 15.11.2016, na podklade ktorých boli vydané napadnuté rozhodnutia, neboli dostatočne presvedčivo odôvodnené vo vzťahu k vyvodenému záveru, že žalobca nie je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.

41. Neuniklo pozornosti kasačného súdu, že Posudkový záver sťažovateľa zo dňa 14.11.2016 je súčasťou administratívneho spisu. Nemožno preto súhlasiť s tvrdením krajského súdu, že sa v spise nenachádza.

42. V súvislosti s judikatúrou Najvyššieho súdu SR (rozsudky sp. zn. 1Sžso/68/2014 a sp. zn. 9Sžso/63/2011), na ktoré poukázal sťažovateľ, kasačný súd uvádza, že aj napriek tomu, že peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla je fakultatívnou dávkou, nemožno opomenúť špecifickosť každého jedného žiadateľa a posudzovať každý prípad individuálne. V prvom rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžso/68/2014 spočívala odlišnosť predovšetkým v tom, že žalobca bol schopný pohybovať sa sám a bola u neho konštatovaná iba vhodnosť sprievodcu a nie nevyhnutnosť. V druhom rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/63/2011 išlo o žiadateľa o peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla a nie peňažného príspevku na jeho kúpu.

43. Z vyššie uvedených dôvodov považoval kasačný súd rozsudok krajského súdu za súladný so zákonom, a preto kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

44. Úlohou sťažovateľa v ďalšom konaní bude v zmysle vyššie uvedených záverov ako aj záverov uvedených v napadnutom rozsudku krajského súdu vysporiadať sa s medicínskymi závermi obsiahnutými v posudkoch, a to najmä s tým, či zdravotné postihnutie žalobcu mu bez podstatného rizika ohrozenia jeho zdravia umožňuje využiť prostriedky hromadnej prepravy na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jeho prirodzenej dôstojnosti.

45. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP nepriznal a žalobcovi ich nepriznal, pretože mu žiadne trovy v kasačnom konaní nevznikli.

46. Tento rozsudok kasačného súdu bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.